

REPTES DE FUTUR

PELS SERVEIS PER A JOVES EXTUTELATS (16-21 ANYS)

• Mantenir els actuals programes que ofereixen l'ASJTET i les entitats vinculades, doncs els resultats mostren que:

- Les dades del període 1994-2012 informen de resultats positius.
- Els joves usuaris d'aquests serveis en fan una valoració molt positiva.
- En general també la fan els professionals que hi treballen.

És a dir, invertir en autonomia i educació en la franja de joves vulnerables representa, per tant, treballar de manera eficaç i eficient per a la seva inclusió social.

• Perfeccionar el sistema de recollida de dades per tal de poder avaluar el procés i els resultats en un futur.

• Diversificar l'oferta de serveis per tal que arribi a més joves que surten del sistema de protecció (joves amb algun tipus de discapacitat, malaltia mental, problemes de conducta o altres) fer que el procés de transició a la vida adulta sigui satisfactori per ells. Augmentar l'oferta de pisos per a joves de 16 a 18 anys.

• Aprofundir en determinades àrees per estabilitzar els resultats obtinguts i millorar-los:

- Prioritzar la inclusió dels joves a l'ensenyament reglat. Aquest repte implica a l'ASJTET i a les entitats, però també al departament d'Ensenyament i a la DGAIA per tal de millorar l'adequació del sistema educatiu i l'entorn residencial a les necessitats específiques dels infants tutelats. Els resultats indiquen que el binomi suport a l'educació + suport econòmic afavoreix la inclusió social dels joves.
- Suport a professionals pel treball de la gestió d'emocions amb joves.

PER L'ATENCIÓ RESIDENCIAL (FINS ALS 18 ANYS)

• Augmentar el treball vers l'autonomia personal i social dels adolescents en alguns centres, fent-los més responsables i participants del seu propi procés.

• Prioritzar la inclusió dels joves en l'ensenyament reglat obligatori i post obligatori, disminuint els elevats percentatges de PQPI.

• Potenciar una atenció més personalitzada i establiment de vincles propers i estables entre els adolescents i els educadors.

Aquesta recerca ha estat finançada per la Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (**FEPA**) i duta a terme per l'equip de recerca sobre Infància, Adolescència, Drets dels Infants i la seva Qualitat de Vida (**ERIDIQV**) de la Universitat de Girona. La finalitat ha estat estudiar l'atenció que reben a Catalunya els joves extutelats per part dels programes de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (**ASJTET**), pel que fa a l'evolució i l'impacte de les prestacions i serveis que han rebut els joves al llarg dels anys, i els reptes de futur que es plantegen.

OBJECTIUS DEL PROJECTE

• Conèixer l'evolució i situació actual de la població atesa amb més profunditat: tendències i punts d'inflexió a partir d'un nou tractament de dades.

• Comprendre la situació dels joves atesos, identificant els factors facilitadors de processos d'emancipació i els factors obstaculitzadors des de la perspectiva dels propis implicats.

MÈTODE DE RECERCA

Anàlisi secundària de la base de dades de l'ASJTET sobre 5.538 joves atesos entre 1994 i 2012

Estudi qualitatiu mitjançant 15 entrevistes a joves, 4 grups de discussió de joves i 1 de professionals. Han participat 49 joves i 10 professionals.

Estudi quantitatiu mitjançant l'aplicació d'un qüestionari dirigit als professionals de centres residencials i serveis que atenen joves d'entre 16 i 21 anys, amb un total de 218 participants.

Contacte amb els autors de l'estudi:

Universitat de Girona

Carme Montserrat carme.montserrat@udg.edu

Ferran Casas ferran.casas@udg.edu

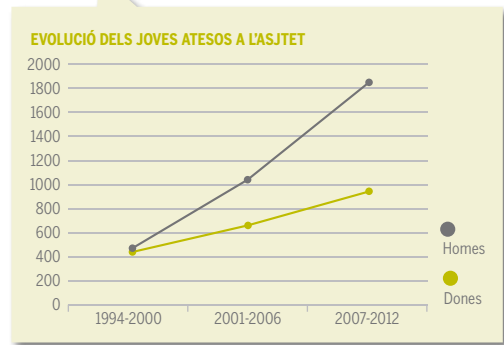

EVOLUCIÓ + VALORACIÓ + REPTES DE FUTUR
DES DE 1994 A 2012

PRINCIPALS RESULTATS DE L'ANÀLISI DE LES DADES DE L'ASJTET DEL PERÍODE DE 1994-2012

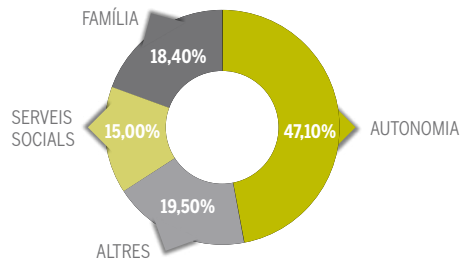
Augment significatiu dels joves atesos al llarg dels anys. El 2012 el 65,4% han estat nois.

A partir del 2001 es dona un **canvi superlatiu amb l'entrada de joves estrangers, (50%)** 2007-2012, fins a ser el 33,6%.

L'edat d'ingrés majoritària se situa entre els **16 i els 18 anys**.

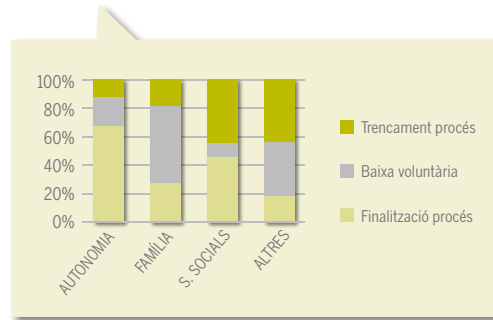
Quasi la meitat dels que surten de l'ASJTET se'n **van a viure de forma autònoma**. Un 15% és derivat a serveis socials. Quasi la meitat finalitzen el procés segons estava planificat.

Els que marxen a viure de forma autònoma acostumen a finalitzar el procés tal com estava previst i són el conjunt majoritari.

El percentatge s'ha mantingut al llarg del temps. En canvi, els retorns amb la família es donaven més sovint en el primer període 1994-2000 i hi havia poques derivacions a serveis socials, resultat invertit en el 2007-2012. Les valoracions finals positives es refereixen a més de la meitat del joves atesos a l'ASJTET (56,8%).

La majoria dels que han viscut en pisos assistits/autonomia finalitzen el procés com estava planificat i surten anant a viure de manera autònoma.

Tenen més probabilitats d'haver rebut una valoració positiva aquells que han rebut suport econòmic, especialment en combinació amb alguns dels altres programes. Els que tenen estudis reglats (post obligatori - acadèmic o de cicles formatius -i superiors) concentren més valoracions positives, en comparació amb els que no en tenen.

La formació que realitzen els joves que gaudeixen d'ajudes econòmiques està donant molts bons resultats. Dels 478 joves que a desembre del 2012 es trobaven en aquesta situació, el 8,6% estava a la universitat, un 9,8% a un grau superior, i un 49,6% estava a la secundària d'educació reglada post-obligatòria (batxillerat, grau mitjà o prova d'accés).

Els que han rebut valoració positiva han estat significativament més temps de mitjana rebent serveis de l'ASJTET (2 anys o més).

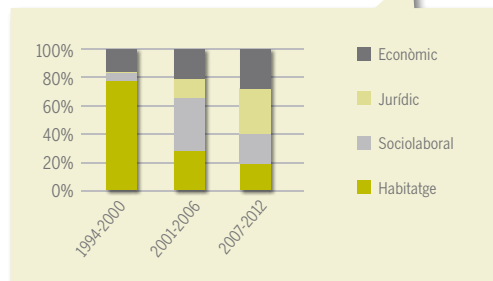
En el primer període, el programa habitatge era el de més pes, i progressivament van apareixent els altres. Al llarg dels anys han participat al:

Programa d'Habitatge: **2.372**

Suport Econòmic: **1.978**

Inserció Sòcio-laboral: **1.113**

Acompanyament Jurídic: **859**

RESULTATS DE LES ENTREVISTES I GRUPS DE DISCUSSIÓ AMB ELS JOVES I ENQUESTES ALS PROFESSIONALS

L'ESTADA PRÈVIA A CENTRES RESIDENCIALS

Els joves suggereixen que es podrien treballar més els aspectes d'autonomia en els centres i poder tenir referents més estables.

Els consells que els joves dirigeixen als adolescents que encara estan a centres és que aprofitin per estudiar, que estableixin un vincle positiu amb els educadors, que s'autocontrolin el comportament i aprenguin a ser responsables i que aprofitin l'oportunitat d'anar a un pis assistit si els hi ofereixen.

QUAN ELS JOVES MARXEN DELS CENTRES RESIDENCIALS

Els joves desconeixen els recursos que tenen quan fan 18 anys i són els educadors els que els orienten. Els joves diuen que per anar a un pis cal un compromís que no tots poden assumir.

El principal motiu per anar-hi és l'econòmic i perquè no tenen un altre lloc on viure.

Tots reconeixen que viure en un pis assistit els dona la possibilitat de seguir formant-se, retardar la seva emancipació i fer-la amb èxit.

LA XARXA DE SUPORT FAMILIAR I SOCIAL

Quasi cap dels joves que han participat en l'estudi viu amb algun dels progenitors. La majoria està en un pis assistit o s'han independitzat. Quasi cap reconeix que la família els sigui una font de suport actualment, excepte en el cas dels joves immigrants.

La majoria dels joves afirma que tenen una xarxa d'amics que els proporciona suport, i en canvi els educadors són més moderats en puntuar aquest aspecte.

Els educadors constitueixen un dels principals referents pels joves mentre aquests estan al centre o al pis.

Bastants joves relaten haver tingut persones clau en el seu itinerari, dins o fora del sistema de protecció, a qui poder recórrer quan ho han necessitat.

L'ÀMBIT EDUCATIU/FORMATIU DELS JOVES

Cal potenciar el binomi suport a l'estudi + suport econòmic (i habitatge quan cal). Es veu la importància d'estudiar per millorar la seva situació, de tenir el suport econòmic i de tenir com a mínim el graduat d'ESO. Els joves afirmen que actualment fer un PQPI és perdre el temps, tot i que coincideixen amb els educadors en què resulta difícil incrementar la seva inclusió en l'ensenyament reglat post obligatori.

Els educadors dels centres residencials pensen que les principals dificultats per assolir el graduat d'ESO són de caire personal (motivació, inestabilitat emocional i capacitats). Els joves pensen que tenir més edat i haver-se trobat amb serioses dificultats per trobar feina com a conseqüència de la manca de formació, els han fet canviar radicalment d'opinió i tenir una actitud favorable a estudiar.

L'ESTADA A PISOS ASSISTITS

Estar en un pis assistit els serveix per a assolir autonomia, tenir més oportunitats per estudiar, guanyar en responsabilitats i no entrar en espirals d'exclusió social. Els joves diuen que els ha permès organitzar-se, gestionar el temps i els diners, a conivir, i sobretot no haver-se d'enfrontar sols a la vida amb 18 anys. El valoren un procés de transició necessari i efectiu.

Tots sense excepció creuen que els pisos han de seguir existint, la majoria no volen ni imaginar-se que hagués passat si no haguessin tingut aquesta oportunitat.

S'apunten dificultats de convivència amb els companys de pis, les normes que tenen els pisos assistits, i el grau d'autonomia i/o de control que es dona, amb defensors i detractors entre els joves de la mostra.

VALORACIÓ DE LA TASCA DESENVOLUPADA PELS PROFESSIONALS I PROPOSTES DE MILLORA

Els joves valoren positivament la feina dels educadors: acompanyar-los en el seu procés, aconsellar-los, ajudar-los a buscar feina, a organitzar-se i tenir responsabilitats al pis, i el suport emocional que en reben.

Els educadors es mostren bastant satisfets amb la tasca que desenvolupen (més els dels serveis de 18 a 21 anys, que els de centres residencials). Fan notar limitacions com la reducció de les prestacions i recursos pels joves, dificultats pels permisos de residència i treball, i per a la inserció laboral, sobretot els que no tenen ni l'ESO. Pensen que caldria millorar en el treball de la gestió de les emocions.

Els consells que els joves donen als professionals que treballen amb joves extutelats majors d'edat és que continuïn fent el que ja fan, i sobretot procurar que no es retallin aquests recursos.

Els educadors dels centres i dels serveis 18-21 fan propostes de millora i sobresurt la d'augmentar l'oferta de suport (d'habitatge,...) pels joves que no poden accedir a l'actual cartera de serveis de l'ASJTET